

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra SKOV-HORNETS KLANG MELLEM SKAMLINGS-BANKERNE

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 29.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig09val-shoot-idm139760349438160/facsimile.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Danske Landsmænd, Slesvigske Dannemænd! det er med særdeles Glæde, jeg indtræder i Eders Venne-Kreds, som er Dannemarks lyslevende Grændse-Fæstning, det sande, unedbrydelige Dannevirke, vel bygt af Jord, men kun som den Almægtige bygger, der i Begyndelsen skabde Jord-Mennesket i sit eget Billede og efter sin Lignelse! Ja, I giæve og fribaarne Dannemænd! kiække og holde, som alt i to Aartusinder, om ikke længer, stod paa Vagt for det velsignede Fæderne-land, de hjerteligste Heltes og de elseligste Kvinders ældgamle Hjem, stod paa Vagt mod det altid herskesyge, brydske og krigske Folk, hvis Keisere satte al deres Ære i at være »Rigets Formerere,« stod paa Vagt mod dem, ligesom, efter vore gamle Skjaldes Billed-Sprog, Heimdal paa Himmelbjerg et bevogtede det »grønne Gudhjem,« som kun »Gynge-Broen« adskilte fra den store og vidtløftige men gølge Jette-Verden! Naar jeg derfor læser i de gamle Skrifter, at her, ved Eideren, var alt fra Arildstid, i den gamle Folke-Dommer Bøges Tid, opkastet en Jord-Vold imod Tydskernes Angreb, som kaldtes Holger-Diget, men at denne Jord-Vold i Thyre Dannebods Dage agtedes utilstrækkelig, saa hun befæstede den med det berømte Plankeværk, som kaldes Dannevirke, og at endelig Kong Valdemar den Store salte en vældig Grund-Mur i Plankeværkets Sted; naar jeg læser denne Efterretning, see, da staaer det levende for mig, at der i Tidens Løb foregik en indvortes Forandring i det gamle Slesvigske Mark-Grevskabs og Hertugdoms Forhold til Konge-Riget, der paa Billed-Sproget godt kan betegnes med de samme Ord, at først var her en Jord-Vold, som kaldtes Holger-Diget, og siden blev her et Planke-Værk og en Grund-Mur af Steen til Grændsernes Forsvar, som kaldtes Danne-Virke eller Dane-Giærdet; men ved Jord-Volden og Holger-Diget forstaaer jeg da Slesvigerne selv der kæmpemæssig, som en Holger-

Skov-Hornets Klang

Danske, forsvarede sig mod de paatrængende Fremmede, saa der behøvedes intet konstigt Værn, eller, for at blive i det gamle Billed-Sprog: Heimdal forsvarede da Gyngge-Broen med sit gode Sværd, som kaldes »Mande-Hoved,« og med sit Gjallar-Horn, den høirøstede Lur, som vakde altid Kæmper Nok til Lande-Værn; thi »Gyngge-Bro« er, i mine Ørea, et nordisk, kæmpemæssigt Billede paa Folke-Tungen ved Landets Grændser, der altid gaaer som en Flom eller Gyngge, og truer hvert Øieblik med at briste! Saaledes i Arilds-Tiden, da utallige Danske Viser og Kvad, Sagn og Mundheld og gamle Ord var i Folke-Munde, og da Folke-Stemmen paa Moders-Maalet var fri og høirøstet paa Konge-Stævne, og da Folke-Aanden, Nordens Kæmpe-Aand, derfor altid var lysvaagen, som Heimdal og som Fuglen i Skov, der kun blunder et Øieblik, og vaagner brat, naar Bladene rasle! Allerede i Dronning Thyras Dage begyndte det at blive anderledes, begyndte Kæmpe-Aanden at forsvinde, Folke-Stemmen at dale og Folket at indslumre, og i Kong Valdemars Tid var hele den glimrende Herrefærd dog kun Folkets Døds-Kamp for Ro i Graven, og alle de konstige Indrøtninger, man gjorde, for at betrygge sig denne Gravens Ro og Stilhed, viste sig i Tidens Løb ligesaa svage og forgiængelige som Dannevirkes Planke-Værk og Grund-Mur, om hvis Spor man nu, hardtad forgiæves, maa lede i Gruset. Det var derfor en herlig Indskydelse af Folke-Aanden, af Nordens tilbagevendte Kæmpe-Aand, da En af Eders værdige Talsmænd, paa det gienfødte Konge-Stævne, gav Tydskeren, som truede med Gienfærdet af Keiser Rødskiæg, Svar, som man raaber i Skoven, ja, gav ham at betænke, at her slumrer Holger Danske endnu, og skyer hverken Ild eller Vand, naar han vaagner, leger da Himmelspræt med Trolde og blæser ad Gienfærd, saa de glemme at spøge! Ja, dette høirøstede Ord om Holger Danske, det skal, saa længe Danmark staaer, være uforglemmeligt, som Folke-Aandens klare Forvarsel, eller rettere, som det første Ord af den tilbagevendte Folke-Aand, trods sin beskedne Forklædning, kiendelig nok paa det kæmpemæssige, det fuglevingede Ord, der er som Torden for Trolde, som Thors-Hammeren for alle Nordens Fiender. Og see, hvad Kæmpe-Aanden behudede, det skedte brat, som sagt, saa gjort, og det gienlød høit i Fiendens Leir, at Holger Danske var nu staaet op fra de Døde, og kæmpede med Løve-Mod for Moders-Maalet, saa Nord-Slesvigs Talsmand, trods

Skov-Hornets Klang

alle Tydske Forbud, trods Jette-Larmen af det usalig hensovne, skinhellige Romerske Riges Gienfærd, trods alt Dette og meget Andet, »blev ved at tale Dansk!»

Dette er eet Ord, saa godt som Fireogtyve, ja tusind Gange bedre end de længste og kløgtigste Tydske Taler, udspekede med Stumper og Stykker af den ugadelige Romer-Ret; Nord-Slesvigeren blev ved at tale Dansk, det er et gyldent Ord, indgravet i Sølv-Hornet, ei, for med det at glemmes og glemmes og engang i Fremtiden, ligesom Heimdals det gamle Guld-Horn, at graves op af Jorden, nei, men for billedlig at betegne det korte men fyndige Omkvæd paa Folke-Visen, der nu uophørlig skal lyde fra Klang-Hornet paa Konge-Stævne, fra det ny Sølv-Horn, hvormed Folke-Aanden, som Nordens Kæmpe-Aand, nu skal forklare det gamle Guld-Horns dybe Toner og alle dets gaadefulde Tegn! Ja, Nord-Slesvigeren blev ved at tale Dansk, det skal efter Aarhundreders Forløb være det kjernefulde Udtog af Eders Kæmpe-Historie, thi dette lille Ord indslutter da i sig baade Kampens Størværk og Seiers-Krandsen, thi vi veed det Alle, stor er Kampen, det vil koste, at sætte det Danske Modersmaal, denne, af Tydskerne og Romer-Retten, som er Næve-Retten, til Kværnen og Trælkvinde-Kaar fordømte og fornærede, men altid dog høibaarne, deilige Dronning, sætte hende igien paa sin Throne, og ligesaa skøn, som Kampen er stor, vil Seiers-Krandsen være, uvisnelig, som Moders-Maalet er udødeligt, hvor Folke-Aanden seirer. Dog, jeg har nævnet Kamp og jeg er gammel nok til at vide, at naar man i vore Dage hører dette, for alle Kæmper liflige, men for alle Krystere og Skrælinger frygtelige Ord, da tænker man sjelden eller aldrig paa Andet end Haanden, og paa de dødelige Vaaben, som kun gripes og føles og føres med Hænder, tænker sædvanlig kun paa Haanden, fordi Aandens Kraft er Døgnets ubekendt, alle dens mangfoldige Kampe og Seire i Tidernes Løb er for Døgnets kun et Hjerne-Spind til at væve lange, kedsommelige Helte-Digte af. Jeg maa derfor vel sige det høiøstet og udtrykkelig, at naar jeg taler om den store Kamp, som det vil koste, før det Danske Moders-Maal, ved Danmarks Grændse-Skiel, kan hæve sig fra Trælle-Bænken høit paa Dronning-Stolen, en Kamp, der klarlig speiler sig i Uffe hin Spages Kreds-Gang paa Eider-Holmen, hvor der var To om Een, ligesom nu, to Tydskere, den Ene høi, den anden plat, om den eenlige Dansker, men hvor Danskeren dog blev ene om: